

פוליסה

חדשות הביטוח הפנסיה והפיננסים | www.polisa.news

יום ד', 13 בדצמבר 2023, א' בטבת תשפ"ד | ISSN 0793-4750 | שנה 30 | גיליון מס' 3458

העורך: אורי לביא-פלג | עריכה: עמית קרטס-בנין, ירון ניר, ענבל עומר | גרפיקה: סטודיו אופק המו"ל: אריה לביא, תקשורת כלכלית בע"מ | טל. 03-5407884 | E-mail: news@polisa.news | www.polisa.news

ברק בנסקי, משנה למנכ"ל כלל ביטוח, ומנהל חטיבת ההשקעות: לנוכח המלחמה, האוצר יכול לרתום את המוסדיים לשיקום וחיזוק העורך באמצעות קרן שיקום ייעודית

עמוד 3

ברק בנסקי

לאחר שנה של דיונים, כולל עתירה לבג"ץ - אושר ההסכם בין כללית להראל לשנה נוספת

עמוד 2

ביטוח בינלאומי / ישראל גלעד התקפות סייבר עולות לעסקים קטנים בארה"ב כ-8,000 דולר לשנה

עמוד 14

הכשרה נתבעת בטענה שחוקר מטעמה ציין פרטים אינטימיים על התובע בדוח העוסק בנזקים מים בדירתו

עמוד 13

ניתוח דוחות כספיים באלמנטר בתום תשעה חודשים: רווחי השקעות העבירו את תחום ביטוח החובה מהפסד ב-2022 לרווחיות ב-2023 מאת חגי שפירא

עמוד 8

נדחתה תביעה נגד אבן קיסר בעקבות מחלת ריאות של מעבד שיש, בשל ניתוק הקשר הסיבתי

עמוד 6

עו"ד גיל עמר

פוליסת ההשקעה של הפניקס לנהל את הכסף באחריות

לפרטים פנו לסוכנת/ סוכן הביטוח האמור אינו מהווה ייעוץ.

ברק קירשנבוים סמנכ"ל מנהל מכירות הפיננסים, הפניקס

לאחר שנה של דיונים, כולל עתירה לבג"ץ - אושר ההסכם בין כללית להראל לשנה נוספת

■ הראל תשמש במשך שנה נוספת כמבטחת של חברי קופת חולים כללית בביטוח סיעודי אך לא תישא בסיכון ■ במהלך אותה שנה תוקם ועדה של המדינה למציאת פתרון כולל לסוגיית הביטוח הסיעודי לחברי קופות החולים

אולם, להערכת כלל גורמי הענף, מה שאפשר את הארכת ההסכם הקיים (ואולי גם הסכמים נוספים, כגון מכבי-הפניקס, כפי שנחשף אתמול בפוליסה) היה החלטת רשות שוק ההון לאפשר לחברות הביטוח לנהל את הביטוח ללא נטילת סיכון כלל, כך שמעתה ואילך, המבוטחים יישאו ב-100% מהסיכון. עקרון זה של אי נטילת סיכון על ידי חברת הביטוח היה גם, כפי שנמסר מהפניקס, אחד העקרונות של המשך הביטוח הסיעודי של מכבי בהפניקס.

לאחר קרוב לשנה של דיונים בין כללית, הראל, רשות שוק ההון ומשרד הבריאות, אושר היום הסכם הביטוח הסיעודי בין כללית להראל על ידי רשות שוק ההון ומשרד הבריאות.

ההסכם שאושר יהיה תקף לשנה אחת נוספת, במהלכה תוקם ועדה של המדינה שתפעל למציאת פתרון כולל לבעיית הביטוח הסיעודי לחברי קופות החולים.

במצב הנוכחי יש מחלוקת גדולה בין רשות שוק ההון למשרד הבריאות בנוגע לאופן ההסדר הרצוי. נוכח העלייה בתוחלת החיים והסבירות הגדולה בגילאים מבוגרים לכניסה למצב סיעודי, במשרד הבריאות סבורים כי המודל הנכון הוא חיסכון במודל של קרן פנסיה לאירוע שבהסתברות גבוהה יתממש.

מנגד - ברשות שוק ההון לא ממהרים לבטל את המודל הביטוחי, ומציעים לבצע את ההתאמות הנדרשות, הן ברמת הפרמיה, והן וברמת הכיסוי הביטוחי.

הבהרה

בניגוד לפרסום אתמול, נשיא לשכת סוכני הביטוח שלמה אייזיק מעולם לא נחקר במשטרה.
אנו מצרים על הטעות שנעשתה בשגגה.

מזרח אורן
מקבוצת הפניקס

December

ביחד

ביחד
נוצח!

ביטוח
כללי

דצמבר הגדול במרכז! צוות המומחים שלנו לרשותך

אלינה חלפין
מונהלת מחלקת סוכנים,
אורן מזרח- יהל דרום

נייד: 052-6056467

מירב סילים
מונהלת מחלקת סוכנים,
סמוכ"לית ארי
מקבוצת אורן מזרח

נייד: 052-7458974

נטלי פורטוני
מונהלת מחלקת סוכנים,
קבוצת אורן מזרח

נייד: 050-5804005

שי זהר
סמוכ"ל בכיר, מנהל מח'
סיכונים מיוחדים,
קבוצת אורן מזרח

נייד: 054-4555955

ליאת גולץ
סמוכ"לית בכירה, מנהלת
אגף ביטוח כללי,
קבוצת אורן מזרח

נייד: 054-8196240

www.oren-ins.co.il

ברק בנסקי, משנה למנכ"ל כלל ביטוח, ומנהל חטיבת ההשקעות:

לנוכח המלחמה, האוצר יכול לרתום את המוסדיים לשיקום וחיזוק העורף באמצעות קרן שיקום ייעודית

■ **בנסקי: הקרן תפעל במודלים שונים כגון פינוי בינוי ועל בסיס כדאיות כלכלית, ותבטיח תשואה מינימאלית למוסדיים** ■ **סביר שהבטחת התשואה תהיה יעילה יותר מאלטרנטיבות אחרות למדינה, ותיטיב עם ציבור העמיתים** ■ **הדברים נאמרו בכנס "המדינה מגייסת - כיצד המוסדיים מתגייסים?" שערך מרכז הראל לחקר שוק ההון, באוניברסיטת ת"א**

בהוצאות בעקבותיה, כדי לוודא שיעמוד לרשותנו מרחב פסקלי גם למשבר הבא. המלחמה הביאה איתה לפגיעה כלכלית בעוצמות שונות בתחומים שונים, ואנו הגבנו מהר ובנחישות בכלי מדיניות שונים בשוק האשראי ובשוק המט"ח, שהוכיחו את עצמם עד כה. אנו רואים שיפור והתאוששות בפעילות בענפים שונים לצד המשך

נעמי שפיר בלפר

פרופ' דן ייס

ברק בנסקי

"בתקופה המתגברת בה אנו נמצאים במדינה, ועל מנת לפעול בצורה מהירה לשיקום אזורים שנפגעו במלחמה וחיזוק העורף בלי להגדיל את הוצאות המימון והחוב של המדינה, האוצר יכול לרתום את המוסדיים למאמץ חשוב זה באמצעות קרן שיקום ייעודית". כך אמר ברק בנסקי, משנה למנכ"ל כלל ביטוח,

קושי באחרים. נמשיך לעקוב אחר ההתפתחויות ונפעיל כלי מדיניות בהתאם לצורך".

לדברי גיל כהן, סגן בכיר לחשב הכללי, מנהל חטיבת המימון והאשראי: "מדינת ישראל נכנסה למלחמה עם פרופיל חוב חזק מאוד. יחס החוב תוצר נמוך, חוב ארוך, יחס מחזור חוב נמוך ביחס לסך החוב. מאפיינים אלו מאפשרים לנו גמישות פסקלית להגדיל את החוב במטרה להתמודדות עם הגידול בגירעון ועלייה בצרכי המימון. היכולת של אגף החשב הכללי לגייס חוב ולממן את פעילות הממשלה, גם בעתות חירום, בהיקפים משמעותיים וביחס כיסוי גבוה, מעידים על אמון השוק במדינת ישראל. על אף האתגרים

הרבים, אנו שומרים על נגישות גבוהה לשוקי ההון המקומיים והבינלאומיים, וערוכים לתת מענה מימוני לצרכי הממשלה בשעת המשבר באמצעות כלים שונים".

לדברי אסף נחמני, מנהל חטיבת ההשקעות, רישוי וממשל תאגידי ברשות שוק ההון, "הגופים המוסדיים, כמנהלי החיסכון הפנסיוני של הציבור, הם מספקי ההון הגדולים במשק. במסגרת הפיקוח השוטף, וביתר שאת מאז פרוץ המלחמה, רשות שוק ההון עוקבת אחר ההתפתחויות במשק הישראלי, בשוק ההון, ובהשקעות הגופים המוסדיים, ופועלת, בין היתר, לביצוע התאמות נדרשות ברגולציה החלה על נכסי ההשקעה ולשכלול מנגנוני השוק, והכל בשים לב לאינטרסים של החוסכים באמצעות הגופים המוסדיים".

שוק ההון, חברות הביטוח ובתי ההשקעה, התנהלו בצורה ראויה לשבח עם תחילת המלחמה בפעילות מקצועית, מהירה ורגישה. אני גם מאמין שביום היציאה מהמלחמה, שיתוף פעולה בין הממשלה לבין המוסדיים יכול להיות מנוע משמעותי ויעיל לשיקום העוטף וקו העימות".

פרופ' דן ייס: "גופים מוסדיים חייבים לשקול את טובת החוסכים בבואם לרכוש אג"ח ממשלתית בהיקפים גדולים. החוסכים מבקשים תשואה על החיסכון הפנסיוני וניתן להשיג תשואה גם באמצעות השקעות בתשתיות לשיקום נזקי המלחמה לא רק באמצעות רכישת אג"ח".

לדברי ד"ר נעמי שפיר בלפר, "המוסדיים מחזיקים כיום בכמציות מסך האג"ח הסחיר שמדינת ישראל הנפיקה. בשנים האחרונות המוסדיים צמצמו את רכיב האג"ח הממשלתי בתיקי הפנסיה, הגמל וההשתלמות של הציבור. השתתפות של המוסדיים בהנפקות אג"ח בהיקפים גבוהים לצורך מימון הוצאות המלחמה, פירושה שינוי משמעותי בהקצאת הנכסים שלהם, בניגוד למגמה עד כה".

אנדרו אביר, המשנה לנגיד בנק ישראל: "ישראל נכנסה למלחמה כשהפעילות הכלכלית חזקה ויסודות המשק איתנים: התוצר היה מעל מגמת טרום משבר הקורונה, יצוא שירותים חזק, עודף בחשבון השוטף, יתרות מט"ח גבוהות ויחס חוב לתוצר שחזר אחרי הקורונה ל-60%.

"ישנה חשיבות להחזיר אותו שוב ל-60% בשנים שאחרי סיום המלחמה והגידול

ומנהל חטיבת ההשקעות, בכנס של **מרכז הראל לחקר שוק ההון, בפקולטה לניהול ע"ש קולר באוניברסיטת תל אביב**, בנושא "המדינה מגייסת - כיצד המוסדיים מתגייסים?" שהתקיים אתמול באופן מקוון.

לדברי בנסקי, הקרן שהוא מציע תפעל במודלים שונים כגון פינוי בינוי ועל בסיס כדאיות כלכלית, ותבטיח תשואה מינימאלית למוסדיים: "הבטחת התשואה סביר שתהיה יעילה יותר מאלטרנטיבות אחרות למדינה, ותיטיב עם ציבור העמיתים".

הכנס עסק בהשתתפות המוסדיים בגיוס הממשלתי של כספים למימון המלחמה, ובכלל זה: מימון פעילות הממשלה בלחימה, פעילות **בנק ישראל** בשווקים הפיננסיים ותגובת השוק - מה שונה במשבר הזה בהשוואה למרץ 2020, השקעות המוסדיים בתקופת מלחמה ותמיכתם בצרכי המימון של המשק ועוד.

בכנס השתתפו פרופ' דן עמירם - דיקאן הפקולטה לניהול ע"ש קולר באוניברסיטת ת"א, פרופ' דן ייס - ראש מרכז הראל לחקר שוק ההון בפקולטה לניהול ע"ש קולר, וד"ר **נעמי שפיר בלפר** - מנהלת מרכז הראל, **אנדרו אביר** - המשנה לנגיד בנק ישראל, **גיל כהן** - סגן בכיר לחשב הכללי במשרד האוצר, מנהל חטיבת המימון והאשראי, ברק בנסקי - משנה למנכ"ל כלל ביטוח ומנהל חטיבת ההשקעות, **ואסף נחמני**, מנהל חטיבת ההשקעות, רישוי וממשל תאגידי ברשות שוק ההון, **ביטוח וחיסכון**. לדברי פרופ' דן עמירם, "בנק ישראל, רשות

טוב שהפנסיה במנורה מבטחים

ממשיכים להוביל בתשואות בכל טווחי הגילים ב-3 השנים האחרונות

מנורה מבטחים פנסיה
מסלול יעד לפרישה
*2030 (לגילאי 60+)

מנורה מבטחים פנסיה
מסלול יעד לפרישה
*2040 (לגילאי 50-60)

מנורה מבטחים פנסיה
מסלול יעד לפרישה
*2055 (עד גיל 50)

לפרטים נוספים פנו למפקחים/ות במחוזות

מקור נתוני השוואת תשואות מאתר "פנסיה נט", הנתונים מתייחסים לתקופה של 3 שנים אחרונות המסתיימת ביום 31.10.2023. אין במידע על תשואות שהושגו בעבר כדי להצביע על תשואות שתושגנה בעתיד. שיעורי התשואות בערכים נומינליים ברוטו ממוצעת שנתית, לפני ניכוי דמי ניהול. מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ הינה החברה המנהלת של המסלולים: מסלול המיועד לבני 50 ומטה "מנורה מבטחים פנסיה- מסלול יעד לפרישה 2055" (מ.ה 2184), מסלול המיועד לבני 50 או 60 "מנורה מבטחים פנסיה- מסלול יעד לפרישה 2040" (מ.ה 2015), מסלול המיועד לבני 60 ומעלה מסלול "מנורה מבטחים פנסיה- מסלול יעד לפרישה 2030" (מ.ה 2013). ההשוואה התבצעה ביחס לתשואות של 3 השנים האחרונות של המסלולים המיועדים לבני 50 ומטה, לבני 50-60 ולבני 60 ומעלה בכל יתר קרנות הפנסיה האחרות. האמור אינו מהווה יעוץ או שיווק פנסיוני, המלצה או חוות דעת ואין בו כדי להוות תחליף ליעוץ או שיווק פנסיוני כאמור הניתן על ידי בעל רישיון כדון, המתחשב בצרכים ובנתונים המיוחדים של כל אדם.

החומה קרסה, אבל לא כתוצאה מנהיגתו של נהג הטרקטור, על כן לא קיים כיסוי ביטוחי

בית המשפט דחה תביעה נגד מבטחת בגין נזקים שנגרמו כתוצאה מקריסת חומה, לאחר שהוכח כי לא נוצר מגע פיזי בין הטרקטור לבין הקיר והקריסה התרחשה מסיבות אחרות

ורק במהלך הדיון העלה סברות שונות ומשונות שאולי יכול להיות שכן היה מגע של הטרקטור עם הקיר.

בנוסף בית המשפט קבע, כי מקובלת עליו מסקנת המומחה המוסכם מטעם בית המשפט כי נפילת הקיר התרחשה ללא מגע עם הטרקטור וכי מספר גורמים תרמו לנפילתו, ואולם בטח לא באחריות הנתבעים ובוודאי לא באופן המקנה כיסוי ביטוחי על ידי הנתבעת בהתאם לפוליסה. כן הוסיף בית המשפט, שהן המומחה מטעם בית המשפט והן מנורה טענו כי יש להטיל אחריות על מזמין העבודה, אשר לא נקט באמצעי הזהירות והפיקוח הנדרשים על מנת למנוע קריסה אפשרית של הקיר. בית המשפט קבע כי הוא לא מצא שקיימים במקרה זה נימוקים כבדי משקל לסטות ממסקנות חוות דעת מומחה בית המשפט.

יתרה מכך, בית המשפט ציין כי התובעים בחרו מסיבות ששמורות עימם שלא לצורך לתביעה את היזם ו/או הקבלן סורי ו/או מי שהיה אחראי על הפיקוח והבקרה ואשר הזמין את הנתבע לבצע את עבודת הטרקטור, ועל כן, בהיעדר כל טענה כלפי כל אלו ומשלא הובאה בפני בית המשפט גרסתם לאירוע, לא ניתן לקבוע אחריות של מי מהם לאירוע במסגרת תובענה זו.

סוף דבר: התביעה נגד מנורה נדחתה. בית המשפט קבע, לאור הנסיבות שפורטו, שהוא לא מצא כי התובעים הוכיחו את התביעות שלהם כמתחייב באופן שבו ניתן להטיל אחריות על הנתבעים בגין האירוע וכפועל יוצא מכך לא ניתן להטיל חובת פיצוי על הנתבעת (מנורה) בהתאם לתנאי הפוליסה. אשר על כן, בית המשפט חיוב את התובעים, ביחד ולחוד, לשלם לכל אחד מהנתבעים, בגין שתי התביעות שכ"ט עו"ד והוצאות משפט בסך של 17,550 שקל.

נכון למועד שורות אלה לא ידוע האם הוגש ערעור לבית המשפט המחוזי.

הכותב הוא מייסד ושותף במשרד ג'ון גבע-הדר עורכי דין ומגשרים.

היא מסקנה שנשמכת בעיקר על דברי נהג הטרקטור; לטענתם, הדבר נכון ויפה גם כלפי עדותו של החוקר מטעם חברת הביטוח.

עוד טוענים התובעים, כי ישנן סתירות מהותיות בין עדות הנהג בטופס הוודעה למנורה לפיה נרשם כי העבודות היו מרחק של שני מטרים מהגדר בעוד הנהג בעדותו לחוקר מטעם מנורה טען, כי העבודות היו במרחק של חצי מטר מהגדר. לטענת התובעים יש בסתירות אלו כדי השפעה של ממש על קביעת האחריות, שכן החוקר מטעם מנורה התמקד רק בעובדה שלא היה מגע בין הטרקטור לבין הקיר, בלי לברר את שאלת הפגיעה בקיר בדרך אחרת, כגון דחיפת חומר / סלע לכיוון הקיר באופן הגורם להפלתו.

מנגד, מנורה טוענת כי דין התביעה כנגדה להידחות נוכח הודאה מפורשת שעלתה בחקירה הנגדית, לפיה הקבלן סורי לקח אחריות והודה באשמתו באירוע ולפיכך תיקן את כל הנזקים על חשבונו. לטענת מנורה, יש לראות בקבלן סורי עד רלוונטי, שהיה על התובעים להביאו לעדות בבית המשפט על מנת לתמוך בגרסתם בעניין האחריות, ומשלא עשו כן יש לראות זאת כדבר אשר פועל לרעתם.

בית המשפט דן ופסק: מן הגרסאות באשר לאירוע אשר ניתן הן על ידי הנהג והן על ידי הנתבע בתצהיריהם, לא עולה כי היה מגע פיזי בין הטרקטור לבין הקיר וכי הדבר נוצר לכל היותר עקב מי גשמים שחלחלו בגב הקיר ועומס שנוצר על הקיר. לפיכך, בית המשפט קבע כי הנסיבות אלו לא ניתן להטיל אחריות על פי הפוליסה שהוצאה לטרקטור על ידי מנורה.

בית המשפט קבע, כי במהלך עדות הנהג בבית המשפט, חל שינוי בגרסתו והוא החל למסור גרסאות שונות ומשונות לעניין נסיבות האירוע ונראה כי עומד מאחורי שינוי גרסתו אינטרס מובהק להטיל אחריות לתאונה באופן שמנורה תישא בפיצוי בגין הנזק הנטען. בית המשפט קבע כי הנהג לא היה עקבי לגבי גרסתו גם כשזו שונתה באופן מפתיע במהלך הדיון וכי כלל הגרסאות שהיו ביחס לנסיבות האירוע היו חד משמעיות, כי לא היה מגע בינו לבין הקיר,

בבית משפט השלום
בירושלים נדונה תביעתם של מ. ו.ג. (התובעים) נגד ע. (הנתבע) **ומנורה מבטחים ביטוח.** התובעים יוצגו על ידי עו"ד **זחאלקה;** הנתבע יוצג על ידי עו"ד **סבטלאנה קראם;** מנורה יוצגה על ידי

מאת עו"ד ג'ון גבע

עו"ד **אמיתי סביון.** פסק הדין (ת"א-3-03-31007-18) ניתן ב-06 בדצמבר 2023 מפי השופט **נאיל מהנא.**

ענייננו בתביעה שהגישו התובעים, בגין נזקים שנגרמו להם כתוצאה מהתמוטטות קיר, המפריד בין שתי חלקות, שבסמוך אליו בוצעו עבודות החפירה, באמצעות הטרקטור השייך לנתבע והמבוטח על ידי מנורה. העבודות בוצעו במסגרת פרויקט להקמת יחידות דיור אשר חברת האחים סורי הייתה אמונה על ביצועו (להלן: סורי). הנזקים הנטענים כאמור על ידי התובעים הם למעשה התמוטטות הקיר עצמו וכהמשך לכך נזקים למבנה ושער הכניסה; וכן נזקים לרכב שבבעלות מ. אשר הוכרז כאובדן גמור בעקבות התמוטטות הקיר עליו.

התובעים עתרו לחייב את הנתבעים בפיצוי מלוא נזקיהם בהתאם לדוחות השמאי שעליהם נסמכו וצורפו לכתב תביעה.

התובעים טוענים, כי האחריות לנזקים מוטלת על הנתבע כבעלים של הטרקטור וכן על מנורה אשר ביטחה את הטרקטור בפוליסת ביטוח, ולפיה היא חייבת בפיצוי כל אחד מהתובעים בגין הנזקים שנגרמו להם.

הנתבע, מצידו, הודה בעובדות אך הכחיש את האחריות לאירוע וטען כי בכל מקרה לא הייתה טעות מקצועית מצדו ו/או חריגה בשימוש הטרקטור או כשל בתכנון החפירה, וכי אם יחויב הרי על מנורה לפצות אותו מכוח הכיסוי הביטוחי שרכש ממנה. מנורה, מנגד, טענה כי הפוליסה איננה מכסה נזקים שנגרמו מטעות מקצועית של הנהג, אלא אך ורק טעות בפעולת הנהיגה של הטרקטור, ובענייננו - לטענת מנורה מפעיל הטרקטור לא פגע בקיר אלא הכשל היה בתכנון החפירה, דבר שאינו קשור למפעיל הטרקטור, ועל כן לא קיים כיסוי ביטוחי.

באשר לעניין האחריות בתאונה טענו התובעים, כי נהג הטרקטור הודה בעדותו כי הטרקטור החליק או הדף, באיזו שהיא דרך, סלע אשר פגע בקיר וגרם להתמוטטותו. לטענת התובעים מסקנת מומחה בית המשפט, לפיה קריסת הקיר אינה תוצאה של מגע של הטרקטור בקיר,

רוצה לקבל עדכונים מידיים של

פוליסה
לטלפון הנייד?

כן! צרפו אותי

פוליסה

חדשות הביטוח הפנסיה והפנסים www.polisa.news

השירות ניתן
למנויים בלבד

נדחתה תביעה נגד אבן קיסר בעקבות מחלת ריאות של מעבד שיש, בשל ניתוק הקשר הסיבתי

בית המשפט קבע, על סמך התשתית העובדתית שהובאה לפניו, כי התנהלות התובע מלמדת על היעדר נכונות להפנמת הסיכונים הבריאותיים והשינויים המתחייבים בפעילות עסקו

עו"ד דידי גרסטנפלד

עו"ד גיל עטר

עו"ד שי כהן

להוכיח כי לו הנפגע היה מזהר, היה משתמש בידע שנמסר לו, משנה את דרך הילוכו או את החלטותיו והתוצאה הייתה שונה. בתביעה זו לא היה כל צורך ביישום מבחן "האלמלא" על בסיס תרחיש תיאורטי או היפותטי. אופן התנהלותו של פלוני לנוכח אזהרות אבן קיסר לא נותרו בגדר ניחוש או השערה, שכן הראיות לימדו כי כשם שהתרחש לפני "יציאת המידע אל האור" כך עשה גם לאחר מכן. משום כך נקבע כי נותק הקשר הסיבתי הנדרש לכינון אחריות נזיקית. פסק הדין חשוב במספר מישורים; ראשית, לא רבים הם פסקי הדין שעורכים את המיקוד באחד מיסודות עוולת הרשלנות וקובעים כי שעה שהוא לא הוכח, אין כל טעם לדון באחרים שכן מדובר ביסודות מצטברים. שנית, פסק הדין הכיר באחריותם ובחובתם של מעבדי השיש עצמם - במקרה זה בעליו של מפעל לעיבוד שיש - להכיר את מלוא כללי הבטיחות והגהות הקבועים בדין, להתוודע למלוא הסיכונים שמאפיינים את עבודתם וליישם את אמצעי הזהירות הנדרשים. שלישית, פסק הדין הבהיר, כי גם אם אין אינדיקציה מלאה לידיעת כלל הסיכונים לפני שנת 2010, הרי שמאז שנה זו "הבהבו כל אורות האזהרה באור אדום בוהק". ואחרונה - נקבע כי אין תשתית ראייתית לקבוע שאבן קיסר התרשלה בעצם פיתוח הטכנולוגיה החדשנית, או בעצם הייצור והשיווק של משטחים וכי אין בסיס לקבוע שהקפדה על אמצעי הבטיחות הקיימים והנדרשים בדין הקיים, אינם מספקים מענה הולם לסיכון הנדון. התביעה נדחתה תוך השתת 50 אלף שקל הוצאות ושכ"ט.

את אבן קיסר ייצגו עו"ד גיל עטר, שי כהן ודידי גרסטנפלד ממשרד נשיץ ברנדס אמיר.

העובדתית שהובאה לפניו בראיות ובדינוי ההוכחות, כי התנהלותו של פלוני מלמדת על היעדר נכונות להפנמת הסיכונים הבריאותיים והשינויים המתחייבים בפעילות עסקו. ראשית משום הקושי שהתגלה בביסוס ממצאים על סמך עדותו שהתגלתה כרצופת סתירות. שנית, מאחר שנמצא שלפני אבחון מחלתו פלוני לא נתן דעתו לתקנות הבטיחות המחייבות אותו כבעליו של מפעל שקיימת בו חשיפה לאבק מזיק ולא נקט אמצעים להסרת ליקויים שהתגלו בעסקו. שלישית, משום שהוכח כי גם לאחר אבחנת מחלתו ולאחר שנדרש לחדול מחשיפה לאבק מזיק המשיך להפעיל את עסקו תוך התעלמות מהסיכון הבריאותי שכבר היה ידוע לו היטב ומאמצעי הזהירות המתחייבים.

כל אלה לצד קביעת מומחית בית המשפט כי לולא היה מוסיף לעבוד בחשיפה לאבק מזיק הייתה נמנעת הידרדרות במצבו הרפואי, הובילו לקביעת בית המשפט כי לאחר שהוכח כי פלוני היה מתעלם מכל סוג של אזהרה או הנחיה מטעמה של אבן קיסר ובכלל, הרי שניתק הקשר הסיבתי בין אזהרות אלה למחלתו.

בית המשפט ציין, כי למרות פעולות מגוונות שנערכו על ידי אבן קיסר ליידוע מעבדי השיש בסיכונים הרלוונטיים לעבודתם, פלוני "עצם את עיניו והמשיך לעסוק במפעלו בעיבוד משטחים של אבן קיסר ללא נקיטת אמצעי זהירות, תוך התעלמות מהסיכון שהיה ידוע לו ושאותו חווה על בשרו".

פסק הדין אישש את העיקרון לפיו כאשר תביעה רשלנות מבוססת על טענות בדבר הפרת חובת היידוע, האזהרה וההדרכה, יש להוכיח קיומו של קשר סיבתי בין הפרת חובה זו לבין התממשות הסיכון. בכלל זה יש

לאחרונה ניתן פסק דין בתביעת מל"ל (בסך של יותר מ-6 מיליון שקל) בעניינו של פלוני, מעבד שיש ובעליו של מפעל לעיבוד שיש, שחלה במחלת ריאות (סיליקוזיס) נוכח חשיפתו לאבק מזיק, ונזקק להשתלת ריאות. ת"א 46868-04-17 בבית משפט מחוזי מרכז - פלוני נ' אבן קיסר בע"מ, השופט גיא שני.

פסק דין זה הוא הראשון שניתן מאז פסק דינו של השופט מקובר בת"א 35017-03-10 (מחוזי מרכז) אמור נ' אבן קיסר בע"מ (ה-22 בדצמבר 2013). פסק דינו של מקובר הטיל אחריות על אבן קיסר, על מדינת ישראל ועל התובע עצמו כמעביד. הוא בוטל בבית המשפט העליון על ידי השופט יצחק עמית בהחלטתו מה-4 בנובמבר 2015, בה נקבע כי "פסק דין זה המאמץ את הודעת הצדדים יבוא חלף פסק דינו של בית משפט קמא".

פלוני החל את עיסוקו בעיבוד שיש בשנות ה-90 המוקדמות ועבד כשכיר כעשור. לאחר מכן הפך לבעליו של מפעל עיבוד שיש. לטענתו, בהיותו בעליו של מפעל העיבוד עברו תחת ידיו משטחי אבן ושיש רבים, חלקם הארי, לטענתו, מתוצרתה של אבן קיסר.

בשנת 2006 החלו מופיעים אצל פלוני תסמינים נשימתיים שונים, אך רק בשנת 2010 ערך בירור רפואי בעקבותיו אובחן כחולה סיליקוזיס. נוכח האבחנה נאסרה עליו המשך חשיפה לאבק מזיק. למרות זאת המשיך בעיסוקו עד תחילת שנת 2017 אז מכר את מפעלו ומאחר שמצבו הריאתי החמיר נדרש לעבור השתלת ריאות.

בשנת 2017, השנה בה מכר פלוני את מפעלו, הגיש תביעה לבית המשפט בה טען כי לא היה ער לסיכונים הכרוכים בעיבוד שיש ובפרט עיבוד משטחי שיש מלאכותיים מתוצרת אבן קיסר ולא הזהר כראוי לאורך כל שנות עבודתו. עוד טען, כי לו היה מונחה בשיטות הנכונות לעיבוד היה פועל לפיהן והייתה נמנעת מחלתו. לתביעה זו הצטרף המוסד לביטוח לאומי בעילת שיבוב בגין התגמולים ששולמו וישולמו לו לאור ההכרה בסיליקוזיס כמחלת מקצוע.

בפסק דינו הדגיש בית המשפט (השופט גיא שני) כי על מנת שתקום אחריות בהתאם לעוולת הרשלנות צריך שיתקיימו יסודות האחריות כולם במצטבר שכן "במקום בו לא הוכח ברמת ההסתברות הנדרשת אחד מן היסודות נסתם הגולל על החבות". עוד ציין, כי למרות הנהגה לדון במכלול יסודות העוולה גם כשברור הוא שאחד מיסודותיה לא מתקיים, מן הראוי הוא למקד את הדיון ביסוד זה. בפסק הדין בחר השופט למקד את הדיון בסוגיית הקשר הסיבתי. בית המשפט קבע, על סמך התשתית

הלקוחות שלכם דואגים בחו"ל? אנחנו דואגים להם מישראל.

לקוחות ביטוח הבריאות הגלובלי
של דיוידשילד זכאים לשירות תמיכה נפשית
מכל מקום בעולם.

מזל

DavidShield

SHEBA BEYOND
YOUR VIRTUAL HOSPITAL

מכון תמיר

דיוידשילד סוכנות לביטוח חיים (0002) בע"מ, רישיון מס' 234009215.
הביטוח נעשה באמצעות דיוידשילד חברה לביטוח בע"מ. בכפוף לתנאי הפוליסה וחריגיה.
ההצטרפות לביטוח מותנית בחיתום רפואי.

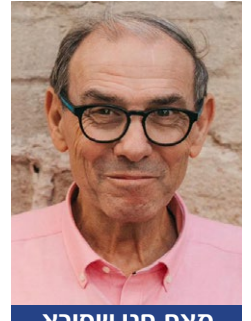
בתום תשעה חודשים: רווחי השקעות העבירו את תחום ביטוח החובה מהפסד ב-2022 לרווחיות ב-2023

■ גידול התשואות בשוק ההון היה הגורם המרכזי לרווחיות בתחום שתרומתו לרווחיות האלמנטר נמצאת בקו ירידה מאז 2016 ■ עם זאת, קשה לדעת כיצד תשפיע המלחמה על שוק ההון בכלל ועל רווחיות התחום בפרט ב-2024 ■ מנורה מבטחים החברה הגדולה ביותר, הפניקס הרווחית ביותר ■ סיכום ביטוח חובה, ינואר - ספטמבר 2023

נשחקו רק במעט ביחס לאשתקד: הפסד 380.3 מיליון שקל לעומת הפסד 355.1 מיליון שקל בתקופה המקבילה, הרעה של 25 מיליון שקל בלבד. הפרמטרים הללו כוללים רווחים / הפסדים חיתומיים בדגש על שינויים בגין התפתחות תביעות שנים קודמות ושנה שוטפת, השפעות ריבית ומדד בעיקר על ההתחייבויות הביטוחיות, השפעת הפסדי הפול (שירדו השנה לפי דוח חצי שנת) והשפעת ביטוח משנה. עקום הריבית המשיך אמנם לעלות אך בצורה הרבה יותר מתונה מאשתקד ולכן שיעור השיפור עקב הקטנת ההתחייבויות היה קטן בכ-300-350 מיליון שקל לעומת אשתקד (לא כל החברות פרסמו את הנתון). מנגד, עליית שיעור המדד (המגדיל התחייבויות) הייתה פחות משמעותית מאשתקד (3.2% לעומת 4.4%) ולפיכך שיעור הגידול בהתחייבויות הביטוחיות עקב עליית המדד היה מתון יותר. בביטוח משנה אנו נמצאים בעיצומה של מגמה המקטינה השתתפות מבטחי משנה בקוטה (המשך בעמוד הבא)

החברות כ-10% נוספים מפרמיית הסיכון (נטו) והיא מועברת באמצעות קרנית לצורך תשלומים לביטוח הלאומי בהתייחס לשיבוב בגין תאונות דרכים במסגרת העבודה. לפיכך, הפרמיה הממוצעת גדלה רק בכ-7.5%-8.5% (לאחר קיזוז השפעת גידול מצבת כלי הרכב). השינוי ברישום כספי השיבוב לביטוח הלאומי הקפיץ את הדמים (כל התוספות לפרמיית הסיכון / נטו) לכ-47.5% שבגינם הסוכנים לא מקבלים עמלה והם לא נרשמים במאזני החברות (למעט דמי פוליסה שעלו ל-18% השנה ורשומים במאזני החברות). בין הרכיבים בברוטו שלא רשומים במאזני החברות: הוצאות לטיפול רפואי, קרנית וביטוח לאומי. באשר לרווחיות, רווחי שוק ההון שהגיעו ל-653.6 מיליון שקל (ולעומת הפסד של 191.6 מיליון שקל בתקופה המקבילה) - שיפור של 845.2 מיליון שקל - היוו גורם מרכזי לשינוי ברווח הכולל. הפרמטרים האחרים (שאינם רווחי השקעות)

תפוקת ביטוח החובה בתקופה הנסקרת הגיעה לכדי 4.604 מיליארד שקל ורווח בסך 373.3 מיליון שקל (4.569 מיליארד והפסד 546.7 מיליון שקל בתקופה המקבילה). זהו גידול מזערי של 36.3 מיליון שקל (0.8%) ושיפור רווחיות מהותי תוך מעבר מהפסד גדול (546.7 מיליון שקל) לרווח משמעותי השנה (273.3 מיליון שקל) - שיפור של 820 מיליון שקל ברווח הכולל. התחום מהווה 19.5% מתפוקת האלמנטרי (4.605 מתוך 23.557 מיליארד שקל) ותרומתו לרווחיות 23.5% (273.3 מתוך 1166.1 מיליון שקל). הגידול המזערי בתפוקה מעוות במידת מה, שהרי החל מ-1 בינואר 2023 נגרעים ממאזני

מאת חגי שפירא

תוצאות תחום רכב חובה ב-3 רבעונים ראשונים של 2023 והשוואה ל-2022 (במיליוני שקלים)

חברה	פרמיית ברוטו	רווחי השקעות	פרמטרים שאינם רווחי השקעה	רווח כולל	תפוקת ביטוח משנה		גידול בפרמיה ברוטו		גידול ברווחי השקעה		שינוי בפרמטרים שאינם השקעה		גידול/קיטון ברווח הכולל	
					2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
מנורה מבטחים	599	103	-5	98	23	4%	34	6%	118	מהפסד לרווח	-83	מרווח להפסד	35	56%
הפניקס	574	85	23	108	40	7%	14	2%	156	מהפסד לרווח	3	גידול ברווח	159	מהפסד לרווח
הראל	571	157	-148	9	5	1%	-42	-7%	141	881%	-113	גידול בהפסד	28	גידול בהפסד
כלל	565	79	-12	67	135	24%	21	4%	99	מהפסד לרווח	20	קיטון ההפסד	119	מהפסד לרווח
ביטוח ישיר	423	39	-43	-5	55	13%	53	14%	9	32%	36	קיטון ההפסד	46	קיטון בהפסד
שלמה	370	39	-28	10	102	28%	-154	-29%	22	130%	17	קיטון בהפסד	39	מהפסד לרווח
מגדל	317	54	-116	-62	4	1%	-4	-1%	176	מהפסד לרווח	120	קיטון ההפסד	297	קיטון ההפסד
ווישור	303	10	-1	10	222	73%	62	26%	25	מהפסד לרווח	1	קיטון בהפסד	26	מהפסד לרווח
שומרה*	260	25	-13	13	11*	4%	49	23%	46	מהפסד לרווח	-79	מרווח להפסד	-33	קיטון ברווח
איילון	257	14	-5	10	85	33%	31	14%	31	מהפסד לרווח	-1	גידול בהפסד	30	מהפסד לרווח
AIG	203	15	-4	11	3	1%	25	14%	38	מהפסד לרווח	-35	מרווח להפסד	3	32%
הכשרה	192	42	-26	16	80	42%	-38	-17%	10	33%	54	קיטון ההפסד	64	מהפסד לרווח
ליברה	153	2	-1	1	77	50%	30	24%	2	מהפסד לרווח	-8	מרווח להפסד	-6	-85%
ביטוח חקלאי	79	15	-14	1	30	38%	4	6%	16	מהפסד לרווח	-35	מרווח להפסד	-19	-97%
סה"כ	4,605	654	-380	273	861	19%	36	1%	845	מהפסד לרווח	-25	גידול בהפסד	820	מהפסד לרווח

* ביטוח משנה בשומרה בניכוי 565 מיליון שח שהועברו למנורה מבטחים בעסקה פנימית

בתום תשעה חודשים: רווחי השקעות העבירו את תחום ביטוח החובה מהפסד ב-2022 לרווחיות ב-2023

האחרים (הרעה של 113 מיליון שקל) שיעקרום הקיטון בהשפעת עקום הריבית (59 לעומת 183 מיליון שקל, הרעה של 124 מיליון) - ולכן הרווח הכולל הצטמצם ל-9 מיליון שקל בלבד. הירידה בתרומת עקום הריבית הייתה משמעותית ביחס לשיפור חיתומי שכלל טיוב תיק וכן קיטון עלות בתביעה ממוצעת וגידול בפרמיה ממוצעת.

עם זאת, גם התפתחות תביעות בגין שנים קודמות וגידול בתביעות הפול גרעו במקצת מהשיפור החיתומי.

כלל ביטוח (4) עם תפוקה של 565 ורווח 67 מיליון שקל (543.6 והפסד 52 מיליון שקל בתקופה מקבילה) - גידול של 21.5 מיליון שקל (3.9%) ושיפור של 119 מיליון שקל ברווח הכולל תוך מעבר לרווח. הגידול ברווחי השקעות (98.6 מיליון שקל) ושיפור בפרמטרים שאינם השקעות (20.4 מיליון שקל) מסבירים את השיפור הרווחי החיתומי הנובע גם מעליית פרמיה ממוצעת, ומנגד קטנה ההשפעה החיובית של הריבית חסרת סיכון (48 לעומת 73 מיליון שקל, הרעה של 25 מיליון שקל).

החברה ממשיכה במגמת קיטון השפעת משנה וזה בוודאי משפיע על התוצאות (מ-39.7% ל-23.9% מהברוטו).

ביטוח ישיר (5) עם תפוקה של 423.3 והפסד 4.6 מיליון שקל (370.2 והפסד 50.4 מיליון שקל בתקופה מקבילה) - גידול בתפוקה של 53.2 מיליון שקל (14.4%) ושיפור של 45.9 מיליון שקל ברווחיות הכוללת, אך עדיין הפסד.

הגידול נובע הן מפעילות השוטפת בישר והן מכניסה לקולקטיב עובדי המדינה. באשר **(המשך בעמוד הבא)**

מיליון שקל) וחלקה ברווחיות 12.9% (12.6 מיליון שקל).

הפניקס (2) עם תפוקה של 574.4 מיליון שקל ורווח 108.2 מיליון שקל הינה החברה הרווחית ביותר בתקופה הנסקרת וגם הגדולה ביותר בפיצול מנורה ושומרה (תפוקה של 560.6 והפסד 50.8 מיליון שקל בתקופה מקבילה) - גידול של 13.8 מיליון שקל בתפוקה (2.5%) ושיפור רווחיות ב-159 מיליון שקל תוך מעבר מהפסד לרווח כולל.

השינוי ברווחי השקעה ב-156.3 מיליון שקל (מהפסד לרווח) מסביר את עיקרו של השיפור. הפניקס מציגה רווח גם בפרמטרים שאינם כלולים ברווחי השקעות (ושיפור מזערי ביחס לאשתקד) שיעקרום נובע משיפור חיתומי (118 לעומת 70 מיליון שקל, שיפור של 48 מיליון שקל) שקוזה עקב קיטון בהשפעה החיובית של הריבית (כולל עודף שווי נכסים לא סחירים ממגזר הבריאות). החברה מציינת גידול בפרמיה ממוצעת וקיטון התחייבויות בגין שנים קודמות בהתייחס לשיפור החיתומי. בשנה הנוכחית החברה הקטינה השפעת משנה מ-19.2% ל-6.9% מהברוטו.

הראל (3) עם תפוקה של 571 ורווח 9 מיליון שקל (תפוקה של 613 והפסד 19 מיליון שקל אשתקד) - קיטון של 42 מיליון שקל בתפוקה (6.9%) ושיפור הרווחיות הכוללת ב-28 מיליון שקל תוך מעבר מהפסד לרווח מזערי.

הקיטון בפרמיה נובע מכך שחלקה בקולקטיב עובדי מדינה (של **שירביט**) לא חודש השנה. החברה מדווחת על ירידה של 7% במספר הפוליסות ועליה בפרמיה הממוצעת.

הגידול ברווחי השקעות (141 מיליון שקל) היה גבוה מההשפעה השלילית של הפרמטרים

המשך מעמוד קודם

שייר / ביטוחים יחסיים (עקב הפסדים בשנים האחרונות) ובשנה הנוכחית שיעור השתתפות מבטחי משנה ירד ל-18.7% מהברוטו (30.2% בתקופה המקבילה אשתקד).

השוק הולך בהדרגתיות לכיוון חוזים של Excess of loss שבהם מבטחי המשנה משתתפים רק בנזקים גדולים. בנוסף, חברות המשנה שיפרו עמדות בחוזים מול החברות הישראליות שעדיין תלויות בהסכמים יחסיים. ההשפעה של השינויים הללו שונה בין החברות. באשר לתוצאות חיתומיות - ההשפעה אינה אחידה ונראה שברוב החברות (לא בכולן) היה השנה שיפור.

ברצוני להבהיר שבניגוד לדיווחים על תחומי הרכוש שבהם רוב הרווחים של מה שאינו השקעות מוגדר כרווח חיתומי, בתחומים חובה וחבויות הרווחיות החיתומית מהווה רק את אחד הפרמטרים המשפיעים ולא תמיד (בדרך כלל לא) מהווה את הפרמטר החשוב ביותר המשפיע על התוצאה. לדוגמה, בשנתיים האחרונות השפעת הריבית הייתה מהותית.

מנורה - הגדולה ביותר, הפניקס - הרווחית ביותר

מנורה החזקות היא הגדולה בתחום החובה ותפוקתה של 599 מיליון שקל המלווים ברווח של 97.7 מיליון שקל (564.8 ורווח של 62.6 מיליון שקל בתקופה מקבילה) - גידול בתפוקה של 34.3 מיליון שקל (6.1%) ושיפור הרווח הכולל ב-35.1 מיליון שקל (56.1%).

הרשום לעיל מתייחס לנתוני החברה לאחר יישום למפרע עקב שינוי יזום במדיניות חשבונאית

(היוון התחייבויות ברכב חובה) ששיפר משמעותית את תוצאות 2022 (ברבעון שלישי אשתקד הוצג הפסד 40 מיליון שקל ולאחר התיקון הוצג רווח של 62.6 מיליון שקל) כאשר עיקרו של השינוי בשומרה. השיפור ברווחי השקעות (118.5 מיליון שקל) היה קטן משינוי השפעת הריבית, שלמרות שהייתה חיובית (44 מיליון שקל בקיטון ההתחייבויות) היא נשחקה ב-162 מיליון שקל לעומת אשתקד (262 מיליון שקל).

העלייה ברווח החיתומי (100 לעומת 58 מיליון שקל - שיפור של 42 מיליון שקל) נובעת מהתפתחות חיובית בגין שנים קודמות ושיפור בתוצאת שנה שוטפת. עוד ניכר שהחברה הקטינה השפעת ביטוח משנה.

בשנה הנוכחית בוצעה גם עסקה פנימית בין שתי החברות האחיות במנורה החזקות (שומרה ומנורה מבטחים) על רכישת התביעות התלויות (בשייר) של שומרה ע"י החברה האחיות בגין שנות החיתום 2011-2021. למרות ששומרה דיווחה על רישום הפסד של כ-12 מיליון שקל בגין עסקה זו, נראה לי שההשפעה במנורה החזקות שולית.

חלקה של שומרה בתפוקה 43.5% (260.3)

תוצאות תחום רכב חובה ב-3 רבעונים ראשונים של 2022 (במיליוני שקלים)

חברה	פרמיות ברוטו	רווחי השקעות	פרמטרים שאינם רווחי השקעה	רווח כולל	תפוקת ביטוח משנה
הראל	613	16	-35	-19	91
מנורה מבטחים	565	-16	78	63	101
הפניקס	561	-71	20	-51	108
כלל	544	-20	-32	-52	216
שלמה	524	17	-45	-28	174
ביטוח ישיר	370	29	-80	-50	132
מגדל	320	-123	-236	-359	4
ווישור	241	-15	-1	-16	174
הכשרה	230	32	-80	-48	135
איילון	226	-17	-3	-21	103
שומרה	212	-21	67	46	58
AIG	178	-23	31	8	2
ליברה	123	-0.4	7	7	99
ביטוח חקלאי	74	-1	21	20	40
סה"כ	4,569	-192	-355	-547	1,378

בתום תשעה חודשים: רווחי השקעות העבירו את תחום ביטוח החובה מהפסד ב-2022 לרווחיות ב-2023

המשך מעמוד קודם

לרווחיות, הגידול ברווחי השקעות (9.5 מיליון שקל) היה קטן מרמת השיפור של הפרמטרים האחרים (36.4 מיליון שקל) בניגוד למגמות השוק.

החברה מדווחת על שיפור חיתומי הנובע מטיוב תיק החברה ולמרות הגידול בחלקה בהפסדי הפול.

הקיטון בהשפעה החיובית של עקום הריבית (23 לעומת 85 מיליון שקל, הרעה של 62 מיליון שקל) קוזז במקצת עקב קיטון ההשפעה השלילית שנבעה מקיטון עליית המדד (34 לעומת 47 מיליון שקל, שיפור של 13 מיליון שקל).

בשנה החולפת החברה דיווחה על השפעה שלילית חריגה על עודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים (84 מיליון שקל) כתוצאה משינוי עקום הריבית (לעומת 9 מיליון שקל השנה).

החברה הקטינה את חלקם של מבטחי המשנה מ-35.6% ל-13% מהברוטו וזה ישפיע על התוצאות.

שלמה (6) עם תפוקה 370.2 ורווח 10.4 מיליון שקל (524.5 והפסד 28.1 מיליון שקל בתקופה מקבילה) - קיטון של 154.3 מיליון שקל (29.4%) ושיפור הרווחיות הכוללת ב-38.5 מיליון שקל תוך מעבר מהפסד לרווח.

הקיטון המשמעותי נובע בעיקרו מאי חידוש צי הרכב של הקבוצה (קבוצת שלמה) וטיוב תיק הלקוחות והסוכנים של החברה שכלל הפסקת פעילות של גורמים הפסדים.

הגידול ברווחי השקעות (22 מיליון שקל) ושיפור הפרמטרים האחרים שאינם השקעות (16.6 מיליון שקל) כולל שיפור חיתומי הכולל קיטון הפרשת פרמיה בחוסר (13 מיליון שקל). ההישג החיתומי קוזז עקב הקיטון בהשפעה החיובית של עקום הריבית (מ-38 ל-30 מיליון, הרעה של 8 מיליון שקל) וכן קיטון ההכנסות מעמלות ביטוח משנה (9 מיליון שקל) עקב הקטנת השפעת משנה מ-33.1% ל-27.6% מהברוטו - המשך מגמה שהחלה בשנה החולפת.

הקיטון בתפוקת החברה עשוי להביא בעתיד לקיטון חלקה בהפסדי הפול.

מנדל (7) עם תפוקה 316.6 והפסד 61.9 מיליון שקל (320.1 והפסד 358.6 מיליון שקל אשתקד) - קיטון של 3.5 מיליון שקל בתפוקה (1.1%) ושיפור רווחיות / קיטון בהפסד של 296.8 מיליון שקל. הגידול ברווחי השקעה (176.5 מיליון שקל) ושיפור בפרמטרים האחרים (שאינם רווחי השקעות) ב-120.3 מיליון שקל סייע רק לקיטון ההפסד הכולל - אך עדיין הפסד. החברה מדווחת על צמצום בהפסד החיתומי בשל שחרור רווחים משנות חיתום קודמות ומנגד גידול בהפסדי שנת חיתום שוטפת.

ההשפעה החיובית של עקום הריבית השנה (39 מיליון שקל) הייתה גבוהה מאשתקד (7 מיליון שקל) ותרמה לשיפור, בניגוד למגמות השוק.

וישור (8) עם תפוקה 302.8 ורווח 9.6 מיליון שקל (241.2 והפסד 16.2 מיליון שקל בתקופה

הגידול ברווחי השקעות (2 מיליון שקל) נובע בעיקר מהשפעת העלייה המתונה של עקום הריבית ביחס לאשתקד (תרומה של 0.4 לעומת 1.7 מיליון שקל בשייר) וכן גידול בהתחייבויות עקב המדד בשייר (בעיקר עקב הגידול של תפוקת החברה). למרות שהחברה הקטינה השפעת משנה (מ-80.7% ל-50.4% מהברוטו) החברה עדיין עתירת ביטוח משנה וזה משפיע על התוצאות.

חקלאי (13) עם תפוקה 78.5 ורווח 0.5 מיליון שקל (74.2 ורווח 19.7 מיליון שקל אשתקד) - גידול של 4.3 מיליון שקל בתפוקה ושחיקה של 19.1 מיליון שקל ברווחיות (97.2%).

הגידול ברווחי השקעה (16.3 מיליון שקל) היה נמוך מהשינוי לרעה של הפרמטרים האחרים (35 מיליון שקל) ששחקו את הרווח.

החברה מציינת את השינוי בריבית חסרת סיכון כגורם מרכזי לשחיקת הרווחיות. החברה עברה שינוי למפרע מאזני ולפיכך תוקן הרווח המאזני של השנה החולפת (במקור היה רשום הפסד של 5.8 מיליון שקל ולאחר תיקון נרשם רווח בסך 19.6 מיליון שקל).

גם בחקלאי קטנה השפעת משנה (מ-53.5% ל-38.4% מהברוטו) אך עדיין משמעותי ומשפיע גם על התוצאות.

סיכום

ביטוח חובה הינו התחום השלישי בגודלו ותרומתו לרווחיות נמצאת בקו ירידה החל מ-2016. התוצאות החיוביות בתום הרבעון השלישי (רווח 273.3 מיליון שקל) גורמות לקורת רוח בקרב מנהלי החברות שבעבר הורגלו לכך שהתחום תרם לרווחיות האלמנטרי כ-1 מיליארד שקל לשנה בממוצע והיה התחום המוביל ברווחיותו.

בשנה הנוכחית הגורם המרכזי לרווחיות הגיע מגידול התשואות של שוק ההון שהיה פורה בהרבה מאשתקד (רווח 653.6 ולעומת הפסד 191.6 מיליון שקל אשתקד - שיפור של 845 מיליון שקל). בימים אלו של מלחמה שוק ההון אינו יציב ולפיכך קשה לדעת איך המלחמה תשפיע על רווחי ההשקעות ברבעון הרביעי (שעובר מהפכים רבים) ובוודאי קשה לצפות לגבי שנת 2024.

בשנה הנוכחית קטנה ההשפעה החיובית (עקב הקטנת התחייבויות) של עליית עקום הריבית ביחס לאשתקד מאחר ושיעור עליית הריבית היה פחות חד.

במקביל, פחתה ההשפעה השלילית (הגדלת התחייבויות) בגין שיעור עליית המדד (3.2% לעומת 4.4% אשתקד). לפיכך, ההשפעה הנובעת מרווחי שוק ההון הייתה משמעותית ביותר בהשגת הרווחיות הכוללת.

העובדה שאנו מצויים בתקופת מלחמה ורווחיות שוק ההון אינה יציבה בעייתית לגבי תחום החובה, שהרי גם הריבית והמדד אינם יציבים מספיק למרות שיש כיוונים (לפעמים סותרים).

(המשך בעמוד הבא)

מקבילה) - גידול של 61.6 מיליון שקל בתפוקה (25.5%) ושיפור של 25.9 מיליון שקל ברווחיות הכוללת תוך מעבר לרווח. תחום החובה מהווה 62.2% מתפוקת החברה ו-86% מרווחיותה בתקופה הנסקרת. החברה עתירת ביטוח משנה (73.2% מהתפוקה ברוטו) ולכן למבטחי המשנה השפעה ניכרת על התוצאות בשייר. הגידול ברווחי השקעות (25.2 מיליון שקל ומעבר לרווח) היה גורם עיקרי בשינוי. בנוסף, דווח על שיפור חיתומי בשייר.

עיקרו של הגידול בגין כניסה לקולקטיב עובדי מדינה וקולקטיבים נוספים ומקצתו מגידול במכירה ישירה (BTC).

איילון (9) עם תפוקה 257.2 ורווח 9.5 מיליון שקל (225.7 והפסד 20.6 מיליון שקל אשתקד) - גידול של 31.4 מיליון שקל בתפוקה (13.9%) ושיפור של 30.1 מיליון שקל ברווח הכולל תוך מעבר לרווח. הגידול ברווחי השקעה (31.4 מיליון שקל) והרעה של 1.3 מיליון שקל בפרמטרים שאינם רווחי השקעות וכוללים הטבה בתוצאות חיתומיות ביחס לאשתקד ומהתפתחות לטובה בגין שנות חיתום קודמות. מנגד, ההשפעה החיובית של ריבית חסרת סיכון פחותה מאשתקד.

הגדלת התעריפים ופעילות טיוב התיק מהווים גורם חשוב בשיפור החיתומי.

החברה ממשיכה במגמת הקטנת ביטוח משנה (ירידה מ-45.4% ל-33.1% מהברוטו) וגם לזה השפעה על התוצאות.

AIG (10) עם תפוקה 202.7 ורווח 10.5 מיליון שקל (177.8 ורווח 8 מיליון שקל אשתקד) - גידול של 24.9 מיליון שקל בתפוקה (14%) ושיפור הרווח הכולל ב-2.5 מיליון שקל.

הגידול ברווחי השקעה (37.5 מיליון שקל) והרעה של הפרמטרים האחרים (35 מיליון שקל) מסבירים את הגידול ברווח הכולל. מאחר והיה קיטון בהפסדי הפול (5 מיליון שקל בלבד) כנראה שהייתה משמעות לקיטון השפעת הריבית ונראה שהייתה שחיקה ברווח החיתומי.

הכשרה (11) עם תפוקה 191.7 ורווח 16.1 מיליון שקל (230.1 והפסד 48.1 מיליון שקל אשתקד) - קיטון של 38.4 מיליון שקל (16.7%) בתפוקה ושיפור הרווחיות הכוללת ב-64.2 מיליון שקל ומעבר לרווח. בנוסף לגידול ברווחי השקעה (10.4 מיליון שקל), שופרו הפרמטרים שאינם רווחי השקעות ב-53.7 מיליון שקל שעיקרם מוסבר מההתפתחות השלילית אשתקד בגין שנות חיתום קודמות. רווחי השקעה שלה יחסית גבוהים ביחס לתפוקה (גם בשנה קודמת) ונובעים כנראה גם משיעור נכס נדל"ני. גם בהכשרה ניכרת ירידה בפעילות ביטוח משנה, מ-58.5% ל-41.7% מהברוטו.

ליברה (12) עם תפוקה של 152.5 ורווח של 1.1 מיליון שקל (122.9 ורווח 7 מיליון שקל אשתקד) - גידול של 29.6 מיליון שקל (24.1%) בתפוקה ושחיקה של 5.9 מיליון שקל ברווח הכולל. הגידול נובע הן מגידול בפרמיה הממוצעת והן מגידול בלקוחות פרטיים (לחברה אין ציי רכב וקולקטיבים כמדיניות). הקיטון ברווח חרף

בתום תשעה חודשים: רווחי השקעות העבירו את תחום ביטוח החובה מהפסד ב-2022 לרווחיות ב-2023

למעשה, אנו עוברים בהדרגה למצב שבו החברות הישראליות אחראיות באופן מלא לתוצאות החיתומיות שלהן במסגרת חוזים של הפסדי יתר.

שש החברות הגדולות באלמנטרי מהוות 62.6% מתפוקת התחום (2.883 מיליארד שקל) וחלקם ברווחיות 83.2%. הירידה בתפוקת של שלמה והכשרה והקיטון בהשפעת משנה מסמן שהפער בין החברות הגדולות לאחרות יגדל בהמשך.

(10% מהנטו+ דמי הפוליסה) מגדילה את העיוות בין פרמיית הסיכון (נטו) לפרמיה ברוטו המשולמת על ידי המבוטחים (תוספת 47.5% לפרמיית הסיכון). ראוי לציין שהעברת רכיבי סיכון לברוטו מקטינה את פרמיית הסיכון (נטו) ויש לכך השפעה גם על עמלת הסוכנים. באשר למבטחי המשנה, אנו נמצאים במגמה של הקטנת חלקם בתפוקה (בעיקר בחוזים היחסיים). בנוסף, יש שינוי לרעה בהסכמי החברות הישראליות מולם (כגון קיטון עמלה).

המשך מעמוד קודם

בשנה הנוכחית יש גידול תעריפי מתון הנובע בעיקר מכך שבחברות יש רצון (ולפעמים לחץ) להגדיל הפרמיה ולהתאימה לסיכון. מנגד יש חוסר רצון של רשות שוק ההון ומשרד האוצר לאשר העלאות תעריפים כאשר הם מסתמכים על רווחי שוק ההון כגורם שצריך להקטין את הלחץ להגדלת תעריפים. העברת כספי השיבוב לביטוח הלאומי באמצעות הפרמיה ברוטו החל מתחילת השנה

תוצאות תחום רכב רכוש

בטבלה שפורסמה ביום 10.12.23 נפלו מספר טעויות. להלן הטבלה התקינה

שלושה רבעונים ראשונים 2024				שלושה רבעונים ראשונים 2023				חברה
ברוטו		שייר		ברוטו		שייר		
C.L.R	L.R	CLR	L.R	C.L.R	L.R	CLR	L.R	
		116%	91%			107%	85%	הפניקס
		110%	85%			99%	75%	מנורה מבטחים
		109%	89%			100%	82%	ביטוח ישיר
		125%	99%			108%	83%	הראל
		126%	97%			113%	86%	כלל
141%	119%	119%	86%	130%	109%	124%	97%	שלמה
		121%	96%			106%	83%	מגדל
		132%	111%			107%	88%	AIG
		123%	97%			113%	89%	איילון
141%	116%	146%	119%	118%	96%	118%	93%	הכשרה
		111%	86%			97%	73%	שומרה
142%	125%	103%	89%	108%	95%	101%	87%	ליברה
137%	121%	97%	66%	124%	107%	102%	67%	ווישור
113%	89%	111%	87%	108%	84%	110%	80%	ביטוח חקלאי
		121%	94%			109%	84%	סה"כ

ג'ון גבע, הדר ושות' - עורכי דין ומגשרים

G.H
& CO.
GEVA-HADAR
LAW OFFICES

מחפש עבור לקוחותיו -

סוכנויות ביטוח איכותיות ומבוססות

ו/או בתי השקעות מובילים

רכישה של תיקי ביטוח בכל ענפי הביטוח

נא לפנות לעו"ד ג'ון גבע בדוא"ל: john@geva-hadar.co.il

כל הסיכונים

פוליסה
www.polisa.news חדשות הביטוח הפנסיה והפינסים

אורן מזרח
מקבוצת הפניקס

משדר חדשות הביטוח של פוליסה ואורן מזרח

השפעות הרפורמות בביטוח בריאות על הרפואה הפרטית והציבורית בישראל

עו"ד עוזית ויינשטיין, סמנכ"לית בכירה ומנהלת אגף ביטוח בריאות באילון וד"ר אודי פרישמן

לצפייה במשדר המלא

כל הסיכונים

המשבר בביטוחים הסיעודיים של קופות החולים

ד"ר איציק הרמן והאקטואר יוסי סירוטה

לצפייה במשדר המלא

כל הסיכונים

הרגולציה בביטוח מנהלים והשפעותיה

משנה למנכ"ל מגדל ירון שמאי וסוכן הביטוח פיני חג'ג'

לצפייה במשדר המלא

כל הסיכונים

מהות תפקידו של סוכן הביטוח - בשגרה ובחירום

ניר עובדיה, משנה למנכ"ל אורן מזרח ומ"מ נשיא לשכת סוכני הביטוח מיכל וינצר

לצפייה במשדר המלא

כל הסיכונים

לצפייה במשדרים נוספים - לחצו כאן

פוליסה
www.polisa.news חדשות הביטוח הפנסיה והפינסים

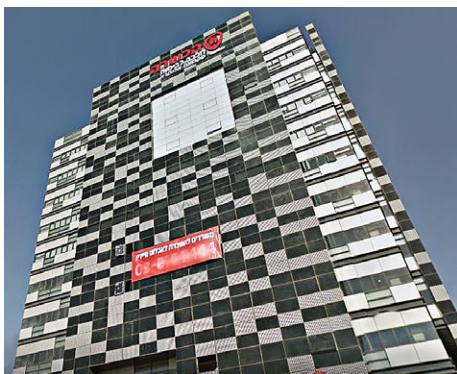
אורן מזרח
מקבוצת הפניקס

הכשרה נתבעת בטענה שחוקר מטעמה ציין פרטים אינטימיים על התובע בדוח העוסק בנזקי מים בדירתו

■ לטענת תובע, לאחר ביקור שמאי בדירה בה אירע מקרה הביטוח, נשלח אליה חוקר לשם בדיקת אופי השימוש בנכס ■ לדברי התובע, הוא שיתף עם החוקר פעולה באופן מלא והשיב על כל שאלותיו, אך ביקש בכל לשון של בקשה שלא לציין בדוח שום פרט מחייו האישיים ■ חרף בקשותיו, חשף החוקר בדוח את הפרטים הנוגעים לצנעת חייו האישיים ולעברו המיני

התעלם מעדויות השכנים והדיירים הקודמים, ולא התייחס לקיומם ומשקלם של חשבונות המים והחשמל הנוגעים לשימוש בדירה, אלא בחר להתמקד ולחשוף בדוח את הפרטים האינטימיים הנוגעים לצנעת חייו האישיים ולעברו המיני. בכך, טוען התובע, נעשה גם שימוש בידעה על ענייניו הפרטיים ומסירתה להכשרה וכן לסוכנות הביטוח בה מבוטחים רבים מבני משפחתו וממכריו, וזאת שלא למטרה לשמה נמסרו פרטי האישיים.

לטענת התובע, פרסום זה, הנוגע לצנעת חייו האישיים, הסב לו מבוכה רבה ופגיעה קשה במערכת נישואיו, ובכך פגעה הכשרה והפועלים מטעמה בפרטיותו, ללא הסכמתו וחרף הפצרותיו שלא לעשות שימוש במידע האינטימי והרגיש מאוד כגון זה, ועל כן הוא זכאי לפיצוי מהכשרה על סך 100 אלף שקל וזאת בין היתר מכוח חוק הגנת הפרטיות. מהכשרה לא נמסרה תגובה עד סגירת הגיליון.

לדברי התובע, הוא ביקש מהחוקר בכל לשון של בקשה שלא לציין בדוח שום פרט מחייו האישיים ובפירוש ביקש שלא לרשום פרטים אינטימיים בדוח החקירה העוסק בנזקי מים. אולם, לטענתו, חרף הפצרותיו ובקשותיו, גילה לתדהמתו כי בדוח השמאי פורסמו פרטים הנוגעים לחייו האינטימיים, וכי השמאי

הכשרה נתבעת בבית משפט השלום בראשל"צ לשלם 100 אלף שקל לתושב פתח תקוה בטענה לפגיעה בפרטיותו, צער, סבל ועוגמת נפש, שנגרמו לו עקב התנהלותה.

התובע הוא הבעלים של דירה בתל אביב, והכשרה הייתה המבטחת של הדירה. באחד הימים אירע מקרה ביטוח בדירה, ובביתו של התובע ביקר שמאי מטעמה של הכשרה. לאחר ביקור השמאי נשלח חוקר לדירה לשם בדיקת אופי השימוש בנכס. לדברי התובע, הוא שיתף עם החוקר פעולה באופן מלא והשיב על כל שאלותיו.

כאשר ביקש החוקר לדעת מי משתמש בנכס ומה אופי השימוש בו, הסביר התובע לחוקר בתום לב, בסודיות וברגישות מרבית, כדבריו, כי מצבו בבית אינו טוב, וכי הוא מגיע כמה פעמים בשבוע ללון בדירה עם אישה אחרת. החוקר ביקש לדעת פרטים נוספים אישיים על אודות אותה האישה למרות שלא היה צורך בכך.

צפו עכשיו ב"כל הסיכונים"

על תפקידו של סוכן הביטוח כאיש הפיננסים של הלקוח

עם ברק קירשגבובים,
סמנכ"ל מכירות פיננסים בהפניקס
וסוכן הביטוח גילי רחמני

לצפייה

התקפות סייבר עולות לעסקים קטנים בארה"ב כ-8,000 דולר לשנה

רק ל-53% של העסקים הקטנים בארה"ב יש ביטוח סייבר או שיש להם כיסוי לסיכונים סייבר כהרחבה של פוליסה אחרת

הזדהות.
 • על אף הגידול בשיעור של 10% בתקציב החציוני לעיבוד נתונים ו-24% גידול בהוצאה להגנת סייבר, 59% מהעסקים הקטנים אינם פועלים בהדרכה לערנות בתחום הסייבר. מעבר לכך, ל-43% של הארגונים אין "חומת אש" ברשת.
 • רק ל-53% של העסקים הקטנים בארה"ב יש ביטוח סייבר או שיש להם כיסוי לסיכונים סייבר כהרחבה של פוליסה אחרת.

• עסקים קטנים רואים בסייבר איום אמיתי. 33% מהם רואים את סיכון הסייבר כגבוה או גבוה מאוד.
 • עסקים קטנים שילמו כופרה הגבוהה מ-16 אלף דולר ב-12 החודשים האחרונים. רק 50% מהעסקים הקטנים הצליחו לשחזר את המידע שלהם וב-27% מהמקרים הפצחנים העלו דרישות נוספות.
 • 53% מהאירועים היו באמצעות דיוג, 38% משרתים לא מוגנים ו-29% על ידי גניבה של

המבטח הבינלאומי Hiscox מדווח כי העלות החציונית של התקפת סייבר על עסקים קטנים בארה"ב ירדה מ-10,000 דולר בשנת 2022 ל-8,300 דולר ב-2023 ומאידך גיסא הכמות החציונית של אירועי סייבר בעסק גדלה משלושה בשנת 2022 לארבעה בשנת 2023. בסקר שדגם 5,000 מומחים האחראים על אבטחת סייבר בארגונים שלהם (מארה"ב, בריטניה, צרפת, גרמניה, ספרד, בלגיה, אירלנד, והולנד) נמצא:

תחום הביטוח תרם 815 מיליון דולר לכלכלת ברמודה

בשנת 2022 הועסקו בתחום הביטוח 1,585 איש ואישה, כאשר מתוכם 1,103 הם אזרחי ברמודה

ותשלומים אחרים למדינה ולממשלה. בשנת 2022 הועסקו בתחום הביטוח 1,585 איש ואישה, כאשר מתוכם 1,103 הם אזרחי ברמודה. התרומה המצטברת של הביטוח ב-15 נשנים האחרונות מגיעה לסל של 12.84 מיליארד דולר.

מקומיים (כגון משרדי משפטיים, משרדי רו"ח, בנקים ויועצים אחרים) המעסיקים עובדים רבים, הוצאות על טיולים ובידור בברמודה ותרומות בהיקף של 6 מיליון דולר לארגוני צדקה מקומיים.
 מעבר לכך, המבטחים משלמים מיסים

The Association of Bermuda Insurers and Reinsurers - ABIR תרם תרומה ישירה בסך של 815 מיליון דולר לכלכלת ברמודה בשנת 2022, גידול בשיעור של 13% לעומת 2021. התרומה כוללת משכורות והטבות לעובדים מקומיים, תשלום לספקים

ביטוח אחריותם של נושאי משרה בישראל

מאת עו"ד אורי אורלנד

כחצי מיליארד שקל ויותר משלמות חברות ישראליות מדי שנה עבור רכישת ביטוח 'אחריות נושאי משרה', מבלי להכיר אותו לפרטיו.
 ספרו של עו"ד אורי אורלנד 'ביטוח אחריותם של נושאי משרה בישראל', הוא הראשון בעברית המוקדש לביטוח הנחשב למורכב ביותר בתחום הביטוח הכללי. הפוליסה, שעניינה אחריות בשל עיסוק בניהול, נעה בין ביטוח נכסים לאחריות. הסייגים לכיסוי הנקובים בה נבחנים לרוב בדיעבד.
 מטרת הספר היא לשמש 'מורה נבוכים' לאלה הנאלצים להתמודד עם ביטוח מיוחד זה.

מחיר הספר: 430 ₪ כולל מע"מ
 למנויי עיתון פוליסה: 380 ₪ כולל מע"מ
 המחיר כולל מע"מ ומשלוח בדואר רשום

להזמנות